

FotoVideo, 2004. március

Aki húsz évvel ezelőtt is járt a Csepel Vas- és Fémművekben és ma ismét ellátogat a munkásosztály egykori fellegvárába, nem nagyon ismer rá a szocialista nagyipar egykori zászlóshajójára. Lepusztult gyárépületek mellett visz az útja, egy-egy kereszteződéshez érve tétován keresheti merre is vegye az irányt. Útjelző táblák garmada igyekszik tájékoztatni a százával betelepült szerencsekovácsok támaszpontjairól. Ez a lepusztultság önmagában megér sok-sok tekercs filmet. Figyelem, csepeli fotósok, még megörökíthető a múlt század!

Az egykor virágzó Munkásotthon ma már üzleti tevékenységből kénytelen éledgelni.

Tanfolyamokra adja bérbe helyiségeit, hogy létezni tudjon.

Éppen egy évvel ezelőtt ünnepelte a Csepeli Munkásotthon Réti Pál Fotóklubja fennállásának 75. évfordulóját. A kör létszáma 20-23 fő körül mozog, a tagság többsége már ötven éven felüli. Úgy tűnik, együtt öregedtek meg az egykori kenyéradó gazdával. Azért írom, hogy egykori, mert manapság a Munkásotthon nem annyira a munkásoknak (munkásfiataloknak) ad otthont, hanem a fizetőképes helyiségkereslet kielégítéséből, azaz a piaci bevételeiből tartja fenn magát.

A kör tagjainak többsége még ma is csepeli. Korábban ez még inkább így volt.

Ha azt kérdezné a Kedves Olvasó, hogy mennyi támogatást kap a klub, arra a válasz egyszerűen és tömören: semennyit. Gyakorlatilag külön költségvetésük sincs. A helyiségen, a laboron és kisebb eszközökön kívül mást nem kapnak. A tisztesség megkívánja, hogy leírjuk: annyi még a támogatás, hogy a FotoVideo és a Fotómozaik folyóiratokra előfizetnek nekik. A ház állta tavaly a jubileumi esemény költségeit és kaptak 20 darab keretet is. Jelentős támogatást adott viszont a polgármester, az önkormányzat. Ebből vettek további kereteket és a szkennert. És persze, próbálnak ők is pályázni.

De nem panaszkodnak. Egyetlen szomorúságuk, hogy lassan kiöregednek. A legnagyobb bajuk, bánatuk az, hogy a gyerekek nem érdeklődnek. A fiatalokat mintha nem nagyon érdekelné a fotózás. A sötétkamra rejtelmek. Az előhívó folyadékban kibontakozó kép csodája. A kísérletezés az expozíciós idővel, a vegyszerekkel. És persze maga a fotózás. A számítógép e téren is nagy konkurencia. Onnan pedig csak egy ugrás a digitális masina. A film, a vegyszerek felejtve. Más nemzedék, ők már a XXI. század technológiáját akarják kitanulni. De a képkeltés törvényszerűségei talán maradandóak.

Kísérleteznek toborzással, de eleve veszett ügynek tartják, mondván jönnek öten-hatan, tizenévesek, és jó, ha egy kitart, ott ragad. Mondhatnánk, aki a keveset nem becsüli...

Kérdeztem őket, nem érzitek magatokat jól ebben az összeszokott a társaságban? Mi szükségetek van arra, hogy itt rendetlenkedjen, hangoskodjon a gyereksereg? Fölborítsák a gépet állványostul, kiégyessék a lámpákat, mosatlanul hagyják a tálakat, eszközöket?

Szükségünk van a fiatalításra - állítják egybehangzóan. Bár tudják, hogy nagyon nehéz lesz előrelépni a fiatalítás tekintetében, meg kell próbálniuk. Ki kell lépni a házból és egyre több helyen kell kiállítani, iskolákban és máshol is. Talán így sikerül egy kis reklámot csinálni maguknak.

Mert más a fiatalok látásmódja, frissek és jó ötleteket adnak. Kell a szellemi és művészi vérátömlesztés. Megtanítanak őket minden titokra és trükkre. Vinnék őket nyári fotótáborokba is. Csak jöjjenek!

Az elmúlt évben jelentős váltás zajlott a fotókörben, lezártak egy korszakot, amit a fotókör

korábbi vezetője, Konrády Attila fémjelzett. Az új idők új szeleinek igyekeznek megfelelni, nyitni akarnak a digitális fotózás felé is, és ehhez támogatókat szeretnének megnyerni.

A változásokat a tagokkal egyetértésben, az ő véleményüket figyelembe véve szándékoznak megvalósítani. És újra meg újra hangsúlyozzák: fontosnak tartják a fiatalítást.

De legalább olyan fontos, hogy bátorítsák, bíztassák a tagokat. Mutakozzanak be, mutassák meg magukat, a tehetségüket! Jelentkezzenek kiállításokra és pályázatokra. Ez eddig nem nagyon volt napirenden. A tagság részt vett az évi egyszeri belső kiállításon, és évente egyszer küldtek képeket a Mafosz pályázatára is.

Az éves kiállításukat februárban szokták rendezni, de tavaly egy jubileumi fotókiállítással ünnepeltek. Az alkalomra 105 képet tettek falra. Ez a tárlat nemcsak a jelenlegi tagok műveit mutatta be, hanem azokét is, akik évtizedekkel ezelőtt alkottak a klubban. A kiállított képek mintegy harminc esztendő alkotásaiból adtak keresztmetszetet.

Ez azért is nagy teljesítmény, mert a körnek nincs saját archívuma, hanem mindenki otthon tárolja a képeit. De nem mondtak le arról, hogy egyszer majd létrejön egy olyan archív gyűjtemény, amely bármikor „mozgósítható”.

A jubileumra készülődvén ötven régi klubtagnak postáztak levelet, de egyetlenegy sem jelentkezett. Ez bizony mély szomorúsággal töltötte el őket. Talán némi vigaszt nyújtott, hogy egyfajta telepátikus indítatásból egy idős hölgy kereste föl nem régen a klubot és elmondta, hogy az édesapja, valamikor a harmincas években, alapító tagja volt a fotókörnek. Vitt magával néhány felvételt is. Az ő édesapja fotózta le azt a hajót, amelyik az ötvenes években felborult és elsüllyedt a Balatonban.

Büszkének lehetnek a 75 évre, de becsületesen bevallják, hogy kevésbé mutatták meg magukat, keveset szerepeltek kiállításokon, emiatt nem nagyon van történelmük.

De azért méltóképpen megemlékeztek a háromnegyed évszázadról: szép kiadványt nyomtattak és összeállítottak egy CD-t a tagok néhány fotójával.

A füzet címlapjáról (Tüske István felvétele) egy kormos arcú martinász néz ránk optimista tekintettel. Akkor még volt optimizmus és martinkemence Csepelen.

Fotóklub még van. Benne 20-25 optimista, elkötelezett, szenvedélyes fotóossal. Ezzel a kiadvánnyal a klub egy másik történetet kezdett.

2003-ban hat kiállításuk volt: februárban a jubileumi tárlat, áprilisban Végh Péter dokumentum fotóit állították ki, májusban Gyenge Győző önálló kiállítását rendezték meg, szeptemberben a fotóklub őszi tárlata volt látható, októberben egy közös aktfotó kiállítást nyitottak, végül novemberben Kovács Gyula önálló tárlattal szerepelt.

Idén négy kiállítást tartanak: januárban Hüllők és rovarok címmel természetfotókat mutatnak be, februárban nyitják a tavaszi tárlatukat, május 3-án a csepeli Nagy Imre Általános Művelődési Központban mutatkozik be a fotóklub, majd szeptember 8-án nyílik a fotóklub őszi tárlata.

Zétényi Zoltán

Klubtörténet

Kobak a fejre, indulás a Csepel Vas- és Fémművek óriási birodalmába fotósétára. Az egykori fotón látható a szervezettség, a fegyelem. Mesélik, nem ment az úgy egyszerűen, hogy majd akkor lefotózom a munkásosztály tagjait munka közben. Engedély kellett hozzá és még akkor is rá-rászóltak a delikvensre, hogy ezt vagy azt nem lehet megörökíteni az utókor számára.

Hadiüzem olajos-poros útjain gázoltak. Tüske István martinász-fotója szerintem „kicsúszott”.

Megingott az ellenőr. És az ipari-paparazzo már tüzelt is. A kolléga ezzel fotótörténelmet írt.

De a történet sokkal előbb, 1928-ban kezdődött, a Weiss Manfréd Gyár szócsöve, a

Fogaskerek című újság szerint. A fotóklub a nagyüzem akkori műszaki értelmisége és a mesterek (a munkásarisztokrácia) számára biztosított vadonatúj passziót. Vajon merre porosodhatnak az akkoriban készült üzemi fotók, kirándulási riportok és családi fotográfiák? Micsoda érték kallódik valahol a padlásokon, ládafiában? A háború után szakember irányította a kör tevékenységét. Többször is költözködtek, egyre többen lettek és sok kiállításon szerepeltek. Az ötvenes években már a Csepeli Munkásotthon hivatalos szakkörként működtek.

Lódenkabát és gyári fotóklub. Furcsa világ volt az akkoriban.

A mai fiatalok nem is képzelik. Ma Nike és Diesel, de nincs pénze a fotóklubnak. Furcsa világ ez a mai is.

1968-ban költözött a klub a mai otthonába. Tanfolyamok, előadások, zsűrizés. Félprofizmus. Évi két kiállítás, neves fotóművészek előadásai, korszerű laborsor épül. Antal Bélától Zsupos Lajosig több mint százötvenen sajátították el a fotografálás alap-, közép- és felsőfokát a csepeli fotóklubban.

A törzsgárda

Az egyik legidősebb tagtársuk Kovács Gyula, aki Erzsébeten kezdett fotózni, ma elsősorban portrét és aktot fényképez. A klubvezető szerint nem is akárhogy. Szinte varázsol a gépével és az utólagos beavatkozásokkal. A montázsoknál a tónusok összehozása volt a legnehezebb, meséli, ezért a számítógépet hívta segítségül.

Oberländer Sándor 1980 körül „csapódott” a fotókörhöz és hosszabb kihagyás után 5-6 éve dolgozik ismét rendszeresen, ő is a portréra és az aktra szavaz, de a szép tájat sem mulasztja el megörökíteni. Munkája révén a műszaki- és a tárgyfotózásba is belekóstolt.

Végh Péter a lovak miatt kezdett fotózni. Rajzolással és festéssel indított, de pechjére a ló nem akart modellt állni. Így váltott a fényképezésre. A lovakon kívül a tájképeket, a természetfotózást részesíti előnyben.

Tüske István (klubvezető) nem tüntet ki egyetlen területet sem, „mindenevőnek” vallja magát, szívesen fotóz portrét, tájat, épületet egyaránt. Végigfotózta a csepeli gyár felszámolásának történetét, a kikötőt.

Rigó Róbert 1985-ben vetődött el a fotókörbe. Egy másik vállalati szakkörből került ide. Évekig csak fekete-fehérrel dolgozott és ettől a csapattól leste el a műhelytitkokat. Akkoriban csak rock-koncerteket fotózott. Rá is szóltak, hogy jó volna már más témával is előrukkolni a kiállításokra. Később aztán bekapcsolódott a sajtófotózásba is, és a téma iránt érdeklődő lapoknak szállított zenei témájú fotókat. Tíz évvel ezelőtt kapott rá a színes nyersanyagra. Évente több önálló kiállításon mutatkozik be.